

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2014-05-15

Aktbilaga 410
Diarienummer
551-21117-2012
Dossienummer
1497-1109

Sida
1(25)

Korsberga Lantbruks AB
Lilla Solberga
544 92 HJO

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Lilla Solberga 1:5, Hjo kommun

Kod i miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251): 1.10 (B)
(IED)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Korsberga Lantbruks AB (bolaget), med organisationsnummer 556784-8998, tillstånd till befintlig och framtida slaktkycklingproduktion på fastigheten Lilla Solberga 1:5 i Hjo kommun.

Tillståndet omfattar en anläggning för djurhållning med högst 90 000 platser för slaktkyckling, vilket motsvarar 450 djurenheter.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Uppkommer problem med flugor eller lukt från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att störningen upphör.

Stallar

3. Utsläpp av ammoniak via ventilationsluften från slaktkycklinganläggningen, får inte överstiga 40 gram per djurplats och kalendeår.

Mätningar av hur mycket ammoniak som avgår från anläggningen ska ske regelbundet och minst tre gånger om året. Det totala årsutsläppet av ammoniak ska beräknas utifrån uppmätta koncentrationer och fastställd luftomsättning i stallen om inte annan beräkningsmetod medges av tillsynsmyndigheten. En sammanställning av det totala årliga ammoniakutsläppet från anläggningen ska redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

Lagring av stallgödsel och tvättvatten

4. Samtliga gödselvårdsanläggningar ska vara utformade så att det inte finns risk för förorening av yt- och grundvatten. Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.
5. Lagringsutrymme för fastgödsel från slaktkyckling ska vara försett med tak och väggar.
6. Tvättvatten som uppkommer vid rengöring ska samlas upp i tät behållare och det ska finnas möjlighet att lagra tvättvattnet i minst 10 månader. Spridning av tvättvatten ska ske i fält.
7. Mellanlagring av stallgödsel i fält, så kallad stuka, får inte ske. Vid omlastning av stallgödsel får den lagras i högst 5 dagar på det fält där gödseln ska spridas dock på ett avstånd av minst 150 m från bostadshus, vattentäkt och vattendrag.
8. Förorenat dagvatten från utlastningsytor och andra hårdgjorda ytor i anslutning till anläggningen ska genomgå slamavskiljning eller annan likvärdig metod innan det avleds till recipient eller omhändertas på annat lämpligt sätt. Tillsynsmyndigheten får vid behov meddela ytterligare villkor beträffande utformningen.

Transporter

9. Transport av stallgödsel ska ske så att spill inte uppkommer.

Spridning av stallgödsel

10. Kycklinggödsel får inte spridas på åkerareal där halten av lättlösligt fosfor motsvarar PAL-klass IVB eller högre (mer än 12,1 mg/100 g torrjord).
11. Under tiden 1 augusti – 31 oktober får spridning av stallgödsel endast ske inför sådd av höstoljeväxter.
12. Spridning av stallgödsel under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgdaysaftnar ska så långt möjligt undvikas.
13. Stallgödseln ska efter spridning noggrant och snarast nedbrukas; dock senast inom fyra timmar, såvida inte spridning sker i växande gröda.
14. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag än 10 meter eller vattenförande dike.

15. Bevuxna skyddszoner, minst 6 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed vattendrag och öppna och vattenförande diken som är utmärkta på den topografiska kartan. Skyddszonerna ska vara ständigt gräsbevuxna och får brytas för ny insådd högst en gång vart femte år.
16. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare enstaka bostadshus än 75 meter utan innehavarens medgivande. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter. Särskild försiktighet ska iakttagas där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.

Kemiska produkter och avfall

17. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.
18. Döda djur ska förvaras på ett betryggande sätt från smittspridnings- och luktsynpunkt innan förbränning.

Kontroll av verksamheten

19. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska bland annat omfatta påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 1 år efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
20. Vart tredje år ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2014. Tillståndsinnehavaren ska skicka växtnäringsbalansen till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
21. Analyser av slaktkycklinggödselets innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska rapporteras till tillsynsmyndigheten.
22. Fullständig markkartering ska göras vart tionde år med avseende på fosfor, kalium och pH.
23. Spridning av slaktkycklinggödsel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell markkartering och gödselanalys.

Gödslingsplanen ska lämnas in tillsammans med den årliga miljörapporten till tillsynsmyndigheten.

Övrigt

24. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas i god tid till tillsynsmyndigheten.

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen anger ingen tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång eftersom tillståndet avser en verksamhet som redan pågår.

Verkställighet

Tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna

- Skaraborgs Allehanda SLA
- Hjo Tidning
- Skaraborgsbygden

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 till detta beslut.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan föranleds av att verksamheten hittills omfattas av gällande miljötillstånd för djurhållning på fastigheterna Lilla Solberga 1:1 och Korsberga-Munkebo 1:2 (beslutat 18 mars 2004; dnr 551-28441-2003). Båda fastigheterna har ägts gemensamt av bröderna Knut och Govert Indebetou. Verksamheten var då samlad i bolaget Munkebo Lantbruks AB.

Verksamheten har därefter delats upp så att Munkebo Lantbruks AB endast fortsätter att driva verksamheten med djurhållning på fastigheten Korsberga-Munkebo 1:6 (tidigare Korsberga-Munkebo 1:2). Detta bolag har sökt och fått ett eget tillstånd för djurhållningen på denna fastighet.

Det nu aktuella bolaget, Korsberga Lantbruks AB, söker nu tillstånd för befintlig djurhållning, slaktkycklingproduktion, på fastigheten Lilla Solberga 1:5 (tidigare Lilla Solberga 1:1). Inledningsvis innehöll ansökan såväl befintlig djurhållning med slaktkyckling som nyetablering av minkuppföd-

ning. Den planerade minkuppfödningen, som till storleken inte skulle omfattades av tillstånds- eller anmälningsplikt i sig, drogs senare tillbaka från ansökan. Delen om minkuppfödning omfattas därför inte av detta tillstånd.

Tidigare tillståndsbeslut

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 18 mars 2004 tillstånd till djurhållning avseende slaktfågel- och nötköttproduktion inom fastigheterna Lilla Solberga 1:1 och Korsberga-Munkebo 1:2 i Hjo kommun.

Tillståndet omfattar tre befintliga slaktfågelstallar med en sammanlagd produktionsyta om 10 500 m² varav 6 500 m² på Korsberga-Munkebo 1:2 och 4 000 m² på Lilla Solberga 1:1. Dessutom får på fastigheterna hållas 480 ungdjur och andra djurslag motsvarande totalt 10 djurenheter.

Det nya köttdjurstallet ska uppföras med placering enligt alternativ 2 i ansökningshandlingarna.

Miljöprövningsdelegationens delbeslut den 16 oktober 2003 att påbörja byggnadsarbeten i djurstallar vid Solberga 1:1 med placering enligt alternativ 1 i ansökningshandlingarna upphävs.

I tillståndet har totalt 26 villkor meddelats för verksamheten. Utöver standardvillkor enligt praxis, är följande villkor särskilt att observera

5. Utsläppen av ammoniak med ventilationsluften från slaktfågelanläggningarna får som ett riktvärde inte överstiga 7,5 ton per år

6. Lagringsutrymmen för slaktfågelgödseln skall vara försedda med tak. Alternativt kan gödseln täckas med tätt material under lagringen så att gödseln kan bibehållas torr. Samtliga gödselvårdsanläggningar skall vara utformade så att risk för förorening av yt- och grundvatten inte föreligger

7. Tillfälligt upplag av stallgödsel i fält, så kallad stuka, är förbjudet

9. Under tiden 1 augusti – 30 november får spridning av stallgödsel endast ske inför sådd av höstoljeväxter alternativt till etablerad vall

25. Företaget skall kontinuerligt dock minst 12 gånger om året mäta hur mycket ammoniak som avgår från slaktfågelanläggningen. Resultaten från dessa mätningar skall redovisas i den årliga miljörapporten.

Samråd

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Verksamheten medför betydande miljöpåverkan enligt 3 § i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 25 juni 2012. Efter kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningarna och remitterats till Länsstyrelsen respektive Miljönämnden Östra Skaraborg, för Hjo kommun. Yttranden har kommit in från båda remissinstanserna. Därutöver har synpunkter i form av 395 mail kommit in från privatpersoner.

Yttrandena enligt ovan har remitterats till sökanden. Länsstyrelsens yttrande har dessutom remitterats till Miljönämnden Östra Skaraborg. Sökanden drog därefter tillbaka de delar av ansökan och MKB som berörde minkuppfödning. Länsstyrelsens yttrande och sökandens skrivelse med tillbakadragande av delen om minkuppfödning, enligt ovan, remitterades även till de enskilda som haft synpunkter på miljöfrågor i prövningen och där postadresser har kunnat identifieras. Synpunkter på Länsstyrelsens yttrande har kommit in från Miljönämnden Östra Skaraborg.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251) och omfattas av följande verksamhetskod:

- 1.10 (tillståndsplikt B); anläggning för djurhållning med mer än 40 000 platser för fjäderfä.

Verksamheten omfattas även av den svenska industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och IED (rådets direktiv 2010/75/EU) enligt verksamhetspunkt:

- 6.6 a; intensiv uppfödning av fjäderfä, med mer än 40 000 platser för fjäderfä

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Bolaget har ansökt till miljöprövningsdelegationen om tillstånd enligt miljöbalken för befintlig slaktkycklingproduktion. Verksamheten ska omfatta en djurhållning om högst 90 000 platser för slaktkycklingar, vilket motsvarar högst 450 djurenheter. Djurhållningen sker inom befintliga byggnader.

Yrkanden

Bolaget yrkar på tillstånd att få bedriva djurhållning med högst 90 000 platser för slaktkycklingar.

Bolaget yrkar på tillstånd för att sprida stallgödsel inför all höstsådd, med en begränsning av tillförd mängd kväve motsvarande vad respektive gröda kan ta upp under hösten.

Åtaganden

Bolaget åtar sig att anlägga tre stycken våtmarker, fosfordammar, med en sammanlagd yta av 0,28 ha. Dessa ligger inom ett avrinningsområde på 45 ha åkermark inom fastigheten Lilla Solberga 1:5.

Bolaget åtar sig även följande:

- Ventilationen från djurstallarna utformas så att risken för lukt- och bullerstörningar vid närliggande bostadsfastigheter minimeras
- Buller från djurstallarna kommer att uppgå till högst 40 dB(A) vid närmast liggande bostadshus vid annan fastighet

Bolagets beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

Fastigheten ägs av Knut Indebetou och där bedrivs slaktkycklinguppfödning, växtodling och skogsskötsel i det egna företaget Korsberga Lantbruks AB. Slaktkycklingsstallet byggdes år 2000 och omfattar 4 000 m² produktionsyta. 80 ha åker arrenderas på en intilliggande fastighet, norr om gårdscentrum.

Gödselplatta finns för lagring av fastgödsel från slaktkycklingproduktionen. Plattan är 600 m² med en beräknad lagringsvolym på 1 200 m³. Därutöver finns en spillvattenbrunn på 200 m³.

Vid gårdscentrum finns även ett oisolerat djurstall som byggdes 2003 med 2 500 m² produktionsyta samt en äldre ladugård. Till dessa stallar hör två behållare (2 500 respektive 1 200 m³) för lagring av flytgödsel från tidigare nötköttsproduktion på gården.

Lokalisering

Djuranläggningen ligger på fastigheten Lilla Solberga 1:5 i Korsberga socken, Hjo kommun. Fastigheten berörs inte av några bestämmelser i gällande översiktsplan. Fastigheten omfattas inte av några gällande detaljplaner. Närmaste detaljplanelagt område är Korsberga, beläget 2-3 km i sydvästlig riktning. Närmaste tätort är Hjo; knappt 10 km i östlig riktning.

Enligt uppgift från Skogsvårdsstyrelsen i Mariestad berörs inte de brukade fastigheterna av några bestämmelser om biotopskydd. Det finns inga kända fornlämningar eller stenmurar inom berörd fastighet. Närmaste Natura 2000-område ligger på knappt 10 km avstånd, strax nordväst om Hjo tätort.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

På fastigheten Lilla Solberga 1:5 bedrivs redan en etablerad slaktkycklingproduktion. Inga nya stallbyggnader planeras.

Utsläpp till luft

En effektiv ventilation är viktig för djurens välbefinnande. Varje avdelning i kycklingstallarna har separata och automatstyrda fläktsystem med kraftiga och steglöst variabla fläktar med tillräcklig kapacitet. Slaktkycklingstallet har en klimatanläggning som styr luftfuktighet och temperatur. Luft-/gasutsläppen från det separata mellanlagret för gödsel begränsas, tack vare taktäckt gödsellager (gödselhus).

Ventilationsutsläppen från kycklingstallarna sker genom frånluftsdon i tak-ventilationstrummor, som mynnar ca 1 meter över taket (höjden begränsas av kravet på att kunna nå ner i trummorna vid rengöring). Erfarenheterna från nuvarande anläggningar visar att lukten inte medför något större obehag. I övrigt hänvisas också till underlagsmaterial och erfarenheter som framkommit i anslutning till ansökningar för andra liknande anläggningar.

Den automatiskt styrda utfodringen och ventilationen ger ett bra foderutnyttjande och ett bra stallklimat med torra ströbäddar. Detta bidrar till att minska ammoniakförlusterna i djurstallet. En egen recipientkontroll beträffande ammoniakhalter i slaktkycklingstallarna kommer att införas genom regelbundna luftmätningar med egen eller inhyrd utrustning.

Stallgödseln från slaktkycklingsstallarna kommer att vara torr (ca 70 % torrsubstanshalt) och mycket stabil och därmed lätt att hantera och transportera. Fastgödseln kommer att mellanlagras under tak, vilket förbättrar gödselkvaliteten och minskar ammoniakavgången. Den torra slaktfågelgödseln kommer att lukta mindre än annan gödsel. Effektiv spridningsteknik och effektiva nedmyllningsmetoder kommer att användas.

Utsläpp till vatten

Dagvatten från djurstallarnas stora takytor (ca 8 000 m²) ger stora dagvattemängder som totalt per år vid 600 mm nederbörd beräknas till ca 5 000 m³. Dagvattnet kommer att ledas via uppsamlingsbrunnar och stamledning till Lillån. Dagvatten från utlastningsplattorna kommer att ledas till samma huvudavloppssystem.

Omedelbart efter tömning av respektive avdelning i slaktkycklingstallet sker utgödsling, rengöring och desinfektion. Rengöringen inleds med en torrsopning med grovt redskap. Därefter sker högtrycksspolning och tvättning med godkänt och rekommenderat medel, torkning och desinfektion. Avloppsvattnet från högtrycksspolning och tvättning (ca 75 m³ per år) samlas upp i golvbrunnar till ett separat avlopp från respektive avdelning och lagras sedan i särskild spillvattenbrunn (200 m³).

Lagringsutrymmet för fast kycklinggödsel och djupströgödsel med hög torrsubstanshalt är försett med tak, vilket medför att inget läckage av gödselvat-

ten sker till omgivningen. Sanitärt avloppsvatten från personalutrymmen i slaktkycklingstallet samlas upp i slutna septiktank för senare tömning genom kommunens försorg.

Avrinningsområdet för 45 ha av åkermarken kommer att förses med tre stycken våtmarker (fosfordammar).

Lagring av stallgödsel

I slaktkycklingstallet lagras stallgödseln som en ströbädd under varje uppfödningssomgång. I ströbädden ingår strömedel (kutterspån) som tillförs under den inledande perioden. Utgödslingen av gödseln från slaktkycklingstallet sker sektionsvis efter varje uppfödningssomgång, dvs sju gånger per år. Den totala årliga mängden fågelgödsel beräknas till 650 ton, vilket motsvarar 1 250 m³. Vid utgödslingen transporteras gödseln direkt till befintligt mellanlager; en gödselplatta med 600 m² lagringsyta. Med en lagringshöjd av 2 meter kan 1 200 m³ gödsel lagras. All fastgödsel ska lagras under tak, vilket förbättrar gödselkvaliteten.

Spridning av stallgödsel

Behovet av spridningsareal styrs av fosforinnehållet i stallgödseln. Enligt redovisad stallgödselbalans beräknas den totala mängden fosfor i slaktkycklingproduktionen uppgå till 3 306 kg per år. Vid en medelgiva på 22 kg fosfor per år krävs därmed 150 ha spridningsareal. De egna arealerna, 126 ha, tillsammans med ytterligare 80 ha arrenderad mark på grannfastigheten, kommer därför att täcka det beräknade arealbehovet för produktionsgrenen slaktkyckling.

All stallgödsel kommer att spridas på tider och arealer som är optimala ur växtodlingssynpunkt. Gödselspridarna och nedbrukningsredskapen kommer att ha en hög kapacitet och medge jämn spridning av relativt små stallgödselmängder per hektar. Spridning kommer i första hand att ske i växande gröda på våren eller på öppen odlad mark med snabb nedbrukning. Höstspridning sker enbart till höstoljeväxter. Spridning av stallgödsel sker enligt en årlig gödslingsplan som grundar sig på markkartans uppgifter och aktuella gödselanalyser samt i enlighet med gällande bestämmelser.

Buller

De viktigaste bullerkällorna i produktionen är:

- Stallets ventilationsfläktar
- Foderleveranser
- Utlastning av djur
- Spannmålsanläggningen
- Externa transporter av foder, handelsgödsel, eldningsolja, dieselolja och djur
- Interntransporter av spannmål, gödsel m.m.

Bullret från takfläktarna är försumbart enligt erfarenheter från liknande anläggningar. Enligt uppgift från fläktleverantör understiger bullernivåerna för sommarfläktarna 35 dB(A) på 130 meters avstånd. Sommarfläktarna torde normalt komma att användas under varma sommandagar och högst 40 dagar per år.

För de olika bullerkällorna gäller följande bullerbegränsande åtgärder:

- *Fläktljud.* Fläktarna är inköpta från kända leverantörer med fastställda krav på högsta bullernivåer. Fläktbullret begränsas så att det ligger inom ramen för gällande ekvivalenta riktvärden, nämligen: 50 dB(A) – vardagar dagtid kl. 07-18; 45 dB(A) – kvällstid kl. 18-22; 45 dB(A) – sön- och helgdagar 07-18; 40 dB(A) – nattetid kl. 22-07
- *Foderleveranser.* Avlastning av foder kommer att ske på långt avstånd från närmast belägna grannbostäder, som därför inte kommer att störas av det ljud som uppstår.
- *Slaktdjur.* Vid utlastningen av slaktmogna kycklingar uppkommer ett begränsat buller från lastmaskin och/eller truck.
- *Externa in- och uttransporter.* Krav kommer att ställas på aktuella transportörer beträffande leveranstider under dygnet (i första hand dagtid under vardagar) och lågbullrande bilar som klarar aktuella bullernormer i likhet med vad som gäller redan idag.
- *Internttransporter.* Traktorer och övriga gårdsmaskiner är utrustade med ljuddämpare enligt lag vid nyleverans.

Transporter

Det årliga interna transportarbetet minskar med 70 % och kommer att omfatta 1 850 ton, fördelat på 150 transporter. De två största aktiviteterna är transport av egen spannmål och slaktfågelgödsel. Det externa transportarbetet minskar med 10 % och kommer att uppgå till 2 750 ton, fördelat på 150 transporter. De två största aktiviteterna i detta sammanhang är intransport av foderkoncentrat till slaktkycklingarna och uttransport av slaktkyckling från produktionen.

Energi

Uppfödningstekniken innebär att golvvärme (i det nya kycklingstallet) och temporär radiatorvärme används under den första känsliga perioden då slaktkycklingarna kräver en torr och varm ströbädd och en förhöjd inomhus-temperatur. Behovet av tillskottsvärme är då stort även om stallen är byggd med väl värmeisolerade väggar och en tjock tilläggsisolering i innertaket. Det årliga uppvärmningsbehovet täcks av 400 ton (750 m³) fastbränsle och 10 m³ eldningsolja. Elförbrukningen uppgår till 240 000 kWh per år. Värme och el till bostäder ingår i siffrorna. Därutöver tillkommer 20 m³ diesel.

De energibesparande åtgärderna har i första hand inriktats på värmeisolerande byggnadsteknik i slaktkycklingstallet. Väggarna är uppförda av

material med god värmeisolering och taken värmeisolerade med 30 cm mineralull.

Biobränsleanläggningen klarar uppställda krav (riktvärden) på stoftutsläpp.

Diesel, kemikalier och avfall

Diesel och eldningsolja förvaras inomhus på invallad yta under tak och har gjutet underlag vid påfyllningsplatsen. Diesel lagras i en tank á 6 m³. Tanken för eldningsolja rymmer 3 m³. Aktuella skyddsåtgärder omfattar, utöver de allmänna hanteringsreglerna, besiktning av tankar för diesel- och eldningsolja enligt gällande föreskrifter. Besiktning skedde senast år 2007.

Kemiska medel kommer att användas i växtodlingen och för stallrengöring och desinfektion och i övrigt för jordbruksdriften, exempelvis smörjoljor. Smörjoljeanvändningen uppgår till 400 liter per år. Godkända, och av Kronfågel rekommenderade, rengörings- och desinfektionsmedel kommer att användas och hanteras enligt aktuella föreskrifter. Kemiska medel förvaras i ett särskilt inrett och låsbart förråd på 20 m² på ogenomsläpplig yta med 10 cm höga kanter. Spillolja samlas upp och ingår i den kommunala avfallshanteringen enligt gällande regler.

De förekommande avfallstyperna är farligt avfall, döda djur och övrigt (bland annat spilloljor och emballage). Batterier och annat farligt avfall förvaras i särskilda utrymmen i avvaktan på borttransport. Spillolja kommer inte att användas för smörjändamål. Döda djur, som utgör den största mängden avfall, förbränns i egen fastbränsleanläggning godkänd för ändamålet.

Yttranden

Bolaget återkallade delen om minkuppfödning från ansökan, först efter det att nedan redovisade yttrandena kom in till Miljöprövningsdelegationen. Vissa avgränsade avsnitt som enbart behandlar minkuppfödning har därför inte återgivits i följande genomgång. I andra delar av genomgången har avsnitt angående minkuppfödning fått kvarstå, då ett borttagande bedömts försvåra läsbarheten för yttrandet i sin helhet. Av den anledningen återspeglar vissa avsnitt i yttrandena sådan verksamhet, minkuppfödning, som inte längre är aktuell i den slutliga tillståndsprövning som Miljöprövningsdelegationen gör i ärendet.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan och föreslår villkor mm för verksamheten i enlighet med vad som anförs nedan.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig i förhållande till de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken.

Miljömål

I ansökan finns inte angivet verksamhetens koppling till de miljömål som antagits för Sverige. Länsstyrelsen konstaterar dock att följande miljömål är exempel på mål som berörs av den ansökta verksamheten:

Bara naturlig försurning

Det som förorsakar försurning är utsläpp från transporter, energianläggningar, industri och jordbruk. Svaveldioxid, kväveoxider och ammoniak är de ämnen som har störst betydelse för försurningen. Genom att lagra den torra stallgödseln från slaktkycklingproduktionen under tak, kan gödseln fortsatt hållas torr och ammoniakavgången begränsas. Spridning av gödsel kommer att göras i växande gröda eller på öppen odlad mark med snabb nedbrukning.

Ingen övergödning

Övergödning orsakas av för höga halter av kväve och fosfor i marken eller vattnet. Dessa näringsämnen hamnar i miljön till exempel genom ammoniakavgång och fosforutlakning från jordbruket. Genom de åtgärder som nämndes ovan under rubriken "Bara naturlig försurning" begränsas avgången av ammoniak. Spridning av anpassade stallgödselgivor, medger att växtnäring tillförs så att växtligheten har kapacitet att ta upp den. Genom att anlägga våtmarker och hålla skyddsavstånd vid gödselspridning minskar risken för att växtnäring förloras i övergången mellan åkermark och vattendrag.

Lokaliseringen

Fastigheten är belägen i en jordbruksbygd med djurhållning. Verksamhet med slaktfågel, ungnöt och hästar har tidigare bedrivits av Munkebo Lantbruks AB, på dåvarande fastigheterna Lilla Solberga 1:1 och Korsberga-Munkebo 1:2. Verksamheten delas nu upp på vardera av de två fastigheterna och med var sitt tillstånd. Genom den nu aktuella tillståndsprövningen ansöker Korsberga Lantbruks AB om tillstånd för den verksamhet som gäller Lilla Solberga 1:5 (tidigare Lilla Solberga 1:1).

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Den planerade verksamheten är förenlig med kommunens översiktsplan. I anslutning till gårdscentrum, Lilla Solberga, finns en tidigare fyndplats av kulturföremål och en mindre fossil åkermark. Den nu ansökta verksamheten kommer inte att beröra dessa områden, med anläggningsarbeten eller liknande. Verksamheten innebär inte risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål. Det finns inga Natura 2000-områden eller andra skyddade markområden som påverkas av anläggningen.

Den befintliga slaktfågelproduktionen med slaktkyckling påverkas inte med några ändringar av omfattning eller lokalisering, i samband med denna ansökan.

Verksamheten med den sedan tidigare tillståndsprövade slaktfågelproduktionen i nordöstra delen av gårdscentrum, ligger 530 meter från närmaste närboende i den förhärskande sydvästliga vindriktningen (nordöst om anläggningen). Minkuppfödningen enligt lokaliseringsalternativ 1 ligger i södra änden av gårdscentrum och därmed på ett ytterligare längre avstånd (1 km) från närboende i nordöstlig riktning. Enligt ansökan ligger närmast närboende söder om gårdscentrum. Avståndet är 200 meter från den planerade minkuppfödningen. Enligt samrådsredogörelsen har närmast berörda granne inte haft något att erinra mot planerna.

Länsstyrelsen bedömer att möjligheten att nå God ekologisk status 2021 i Lillån vid Korsberga inte motverkas av att tillstånd medges. I och med att köttdjursproduktionen upphör och pälsdjursproduktionen etableras, kommer bland annat mängden stallgödsel, i form av flytgödsel, att minska. Mängden flytgödsel minskar enligt ansökan från 2 500 m³ till 400 m³. Inte desto mindre ska gödselgivorna vid spridning, anpassas till kraven i gällande föreskrifter för att inte leda till överdosering av växtnäring lokalt. Länsstyrelsen bedömer att om verksamheten bedrivs enligt ansökan och föreslagna villkor, får miljöpåverkan anses vara acceptabel.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att den i ansökan angivna lokaliseringen, med etablering av pälsdjursproduktion med minkar inom befintlig stallbyggnad (lokaliseringsalternativ 1 ovan) kan godtas. Länsstyrelsen finner att inga påtagliga störningar bedöms uppkomma och skyddsåtgärder kommer att föreskrivas. Med hänsyn till kraven på en lämplig lokalisering finns det därför inga hinder för tillstånd till verksamheten.

Miljöpåverkan

Bolaget anger i ansökan en beräkning av fosforinnehåll i stallgödseln från slaktkycklingproduktionen och har i en komplettering bekräftat att fosförmängderna bygger på att fytasberikat foder används. Uppgifterna uppges komma från foderleverantören.

Bolagets ena beräkning av arealbehov för spridning av stallgödsel bygger på Jordbruksverkets uppgifter om högsta antal djur per hektar (ha) spridningsareal (genomsnitt per år). För slaktkyckling uppgår värdet till 470 slaktkycklingar/ha. Med 90 000 platser skulle det ge ett arealbehov av 191 ha.

Länsstyrelsen konstaterar dock att den använda beräkningsgrunden ingår i de övergångsbestämmelser som gällde fram till den 31 december 2012 och som tidigare framgick av SJVFS 2004:62. Övergångsbestämmelserna överensstämmer med de tidigare djurtäthetsbestämmelserna och är därför inte längre giltiga som beräkningsunderlag.

Bolaget redovisar dock även en aktuell stallgödselbalans, bilaga 4a i MKB, som utgår från 89 400 slaktkycklingplatser och de aktuella fytasberikade foderslag som används. I balansen beräknas det totala fosforinnehållet till 3 306 kg per år i slaktkycklinggödseln. Därefter beräknas arealbehovet med hänsyn till dagens krav på maximalt 22 kg fosfor per ha och år i genomsnitt. Arealbehovet begränsas då till 150 ha.

Av bilaga 8 till SJVFS 2004:62 framgår schablonvärden för fosforutsöndring från olika djurslag. För slaktkyckling (7 omgångar per plats och år) uppgår tabellvärdet till 0,057 kg fosfor/år. Värdet bygger, enligt fotnot till bilagan, på att fodret är fytasberikat för att öka djurets upptag av fosfor och därmed minska den utsöndrade mängden i gödseln. Denna uppgift är dock inte korrekt. Värdet 0,057 kg fosfor/år ska istället betraktas som ett schablonvärde för *konventionellt* foder, det vill säga utan fytasberikning. Det aktuella tabellvärdet har diskuterats med Jordbruksverket. Dessutom har bolagets uppgifter om fosforinnehåll utifrån foderval diskuterats med Jordbruksverket. Jordbruksverket bedömer att värdena i den stallgödselbalans som bifogats ansökan, kan betraktas som realistiska utifrån det underlag som redovisats.

Motsvarande beräkningar i ansökan beträffande minkuppfödningen följer däremot de schablonvärden för fosforutsöndring som framgår av Jordbruksverkets föreskrift. Arealbehovet uppgick i det fallet till 46 ha. Totalt för djurhållningen i det nu ansökta tillståndet uppges arealbehovet för stallgödselspridning vara 196 (150+46) ha och bolaget redovisar att dess tillgängliga spridningsareal i dagsläget är 206 ha. Länsstyrelsens bedömer därför att beräkningen av arealbehov för spridning av stallgödsel är rimlig, under förutsättning att fodermedel med egenskaper som anges i ansökan används.

Genom att anlägga de tre planerade våtmarkerna (fosforfällor i ansökan) ökar också förutsättningarna för att minimera läckage av framför allt fosfor till vattendragen. Våtmarkerna kommer att ligga i avrinningsområdena för del av den totala spridningsarealen för stallgödsel.

Tillståndets omfattning

Korsberga Lantbruks AB ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till befintlig djurhållning på fastigheten Lilla Solberga 1:5 i Hjo kommun.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras som B-verksamhet enligt förordningen (1998:889) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Länsstyrelsen anser att följande prövningspunkter är aktuella

- B 1.10; anläggning för djurhållning med mer än 40 000 platser för fjäderfä

Verksamheten omfattades i gällande tillstånd av IPPC-direktivet (rådets direktiv 96/61/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) enligt verksamhetspunkten 6.6 a; djuranläggning som förfogar över mer än 40 000 platser för fjäderfä. Sedan januari 2013 har IPPC-direktivet ersatts av IED (rådets direktiv 2010/75/EU) där bland annat begreppet bästa tillgänglig teknik (BAT) får en mer central roll än tidigare.

När tillståndet bör få tas i anspråk

Länsstyrelsen anser att det ansökta tillståndet ska få tas i anspråk först när beslutet vunnit laga kraft.

Upphävande av äldre beslut

Länsstyrelsen anser att när ett nytt beslut vunnit laga kraft och det nu ansökta tillståndet, liksom det för Munkebo Lantbruks AB (dnr 551-6148-2010), har tagits i anspråk bör tidigare meddelat tillstånd från den 18 mars 2004 (dnr 551-28441-2003) upphöra att gälla.

Förslag till villkor med motivering

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten. För de villkor som utgör vedertagen praxis, ges ingen speciell motivering.

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Uppkommer problem med flugor eller lukt från verksamheten ska åtgärder omedelbart vidtas så att störningen upphör.

Stallar

3. Utsläpp av ammoniak via ventilationsluften från slaktfågelanläggningen, får inte överstiga 40 gram per djurplats år.

Mätningar av hur mycket ammoniak som avgår från anläggningen ska ske regelbundet och minst tre gånger om året. Det totala årsutsläppet av ammoniak bör beräknas utifrån uppmätta koncentrationer och fastställd luftomsättning i stallen. En sammanställning av det totala årliga ammoniakutsläppet från anläggningen ska redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

Om utsläppet av ammoniak överskrider ska omedelbara och tillräckliga åtgärder vidtas så att värdet kan klaras senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Motivering

Ett av de svenska miljö kvalitetsmålen är "Ingen övergödning". Övergödning orsakas bland annat av ammoniakavgång, där jordbrukets djurhållning svarar för huvuddelen av de svenska utsläppen. Den aktuella verksamhetens storlek gör att det är angeläget att begränsa utsläppen från anläggningen. Genom att använda bästa möjliga teknik kan ammoniakavgången minskas. Ammoniakutsläppen via ventilationsluften är i hög grad beroende av temperatur, utgödslingsintervall och ventilationsstyrning

Lagring av stallgödsel och tvättvatten

4. Samtliga gödselvårdsanläggningar ska vara utformade så att risk för förorening av yt- och grundvatten inte föreligger. Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

Motivering

För höga halter av växtnäringssämnen i mark och vatten leder till övergödning av miljön.

5. Lagringsutrymmen för fastgödsel från slaktfågel ska vara försett med tak och väggar.

Motivering

Tak och väggar förhindrar uppfuktning av den torra gödseln och minskar luftfukt i gödsellagret. Genom att hålla fastgödsel från fjäderfä torr även under lagringsperioden, kan växtnäringssläckage i form av ammoniakavgång samt lukt begränsas.

6. Tvättvatten som uppkommer vid rengöring av stallar samt avloppsvatten från foderkök ska samlas upp i tät behållare och det ska finnas möjlighet att lagra tvätt- och avloppsvattnet i minst 10 månader. Spridning av tvätt- och avloppsvatten ska ske i fält.
7. Mellanlagring av stallgödsel i fält, så kallad stuka, får inte ske. Vid omlastning av stallgödsel får den lagras i högst 5 dagar på det fält där gödseln ska spridas. Den stallgödsel som omlastas ska läggas på ett avstånd av minst 150 m från bostadshus, vattentäkt och vattendrag.

Motivering

Lagring i stuka medför ökad risk för utlakning av växtnäring till marken och ammoniakavgång till luften. Lokalt under stukan kan höga koncentrationer av växtnäring ansamlas, vilket kan leda till utlakning via dräneringsvatten.

8. Lagringsutrymme för flytgödsel från minkuppfödning ska ske i behållare med fast tak eller motsvarande, som effektivt förhindrar luktstörningar, flugproblem och ammoniakavgång.

Motivering

Länsstyrelsen bedömer att svämtäcke, eller motsvarande täckning, i ett lagringsutrymme för flytgödsel från minkuppfödning inte har sådana egenskaper att problem med luktstörningar, flugproblem och ammoniakavgång kan undvikas. En tätslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk lämnar istället en mer tillförlitlig avskärmning mot omgivningen.

9. Förorenat dagvatten från utlastningsytor och andra hårdgjorda ytor i anslutning till anläggningen ska genomgå slamavskiljning eller annan likvärdig metod innan det avleds till recipient eller omhändertas på annat lämpligt sätt. Tillsynsmyndigheten får vid behov meddela ytterligare villkor beträffande utformningen.

Transporter

10. Transport av stallgödsel ska ske så att spill inte uppkommer.

Spridning av stallgödsel

11. Kyckling- och minkgödsel får inte spridas på åkerareal där halten av lättlösligt fosfor motsvarar PAL-klass IVB och högre (mer än 12,1 mg/100 g torrjord).
12. Under tiden 1 augusti – 31 oktober får spridning av stallgödsel endast ske inför sådd av höstoljeväxter.
13. Spridning av stallgödsel under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgdagsaftnar ska så långt möjligt undvikas.
14. Stallgödseln ska efter spridning noggrant och snarast nedbrukas; dock senast inom 4 timmar, såvida inte spridning sker i växande gröda.

Motivering

Nedbrukning är en effektiv metod för att minska ammoniakavgång, luktstörningar och öka växtnäringsutnyttjandet.

15. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag än 10 meter. Spridning av flytgödsel med exakt spridningsteknik (bandspridning eller med myllningsaggregat) får inte ske närmare än 6 meter från vattendraget.

Motivering

Med en spridningsfri zon intill vattendrag minskar risken för växtnäringsläckage genom antingen direkt spill av gödsel i vattendraget eller indirekt genom ytarvinning till vattendraget. Bandspridning eller myllning av flytgödsel möjliggör en betydligt bättre kontroll av spridningsbilden än vad som är möjligt vid bredspridning av flytgödsel eller fastgödsel.

16. Bevuxna skyddszoner, minst 6 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed vattendrag och öppna och vattenförande diken som är utmärkta på den topografiska kartan. Skyddszonerna ska vara ständigt gräsbevuxna och får brytas för ny insådd högst en gång vart femte år.

Motivering

Med en bevuxen skyddszon minskar risken ytterligare för växtnäringsläckage till vattendragen. Skyddszonen har även en positiv inverkan på den biologiska mångfalden.

17. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare enstaka bostadshus än 75 meter utan innehavarens medgivande. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter. Särskild försiktighet ska iaktas där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.

Motivering

Med skyddsavstånd till bostäder minskar lukt- och bullerstörningar. Med skyddsavstånd till vattentäkter och översvämningshotade marker minskar risken för växtnäringsläckage genom utlakning och ytavrinning.

Kemiska produkter

18. Kemiska produkter ska hanteras på sådant sätt att mark, ytvatten eller grundvatten inte förorenas.

19. Lagring av diesel- och eldningsolja ska ske på tät invallad yta under tak. Invallningen ska rymma den största tankens volym och minst 10 % av övriga tankars volym.
20. Farligt avfall t.ex. spillolja ska förvaras i särskilt överbyggt utrymme med tätt golv som är invallat i avvaktan på borttransport för slutgiltigt omhändertagande. Invallningen ska rymma innehållet i den största behållaren och minst 10 % av övriga behållares volym.

Kontroll av verksamheten

21. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska bland annat omfatta påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 1 år efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.

Motivering

Påverkan på vattenrecipienten är viktig att värdera i syfte att understödja det nationella arbete som pågår för att förbättra svenska vattenförekomsternas kvalitet. Kontrollprogrammets utformning måste verksamhetsutövaren primärt själv föreslå, dock i samråd med tillsynsmyndigheten. Specifiering av tillvägagångssätt och kontrollmedel fastställs i samband med detta.

22. Vart tredje år ska en växtnäringsbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2014. Tillståndsinnehavaren ska skicka växtnäringsbalansen till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
23. Analyser av slaktfågel- respektive minkgödsels innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Motivering

Slaktfågel- och minkgödsel innehåller relativt höga halter av kväve och fosfor. Kunskap om växtnäringsinnehållet är en viktig del för att kunna anpassa gödselgivans storlek i växtodlingen samtidigt som riskerna för växtnäringsförluster minimeras.

24. Fullständig markkartering ska göras vart tionde år med avseende på fosfor, kalium och pH.
25. Spridning av slaktfågel- respektive minkgödsel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell markkartering och gödselanalys. Gödslingsplanen ska lämnas in tillsammans med den årliga miljörapporten till tillsynsmyndigheten.

Motivering

Det är viktigt att aktuella analysresultat av såväl gårdens kyckling- som minkgödsel ligger till grund för anpassade stallgödselgivor inför spridning. Halten av bland annat fosfor varierar mellan olika gårdar, men även på en och samma gård mellan olika år. Djurmateriell, fodersammansättning, strömedel och utfodringsrutiner är exempel på faktorer som påverkar växtnäringshalterna. Båda dessa gödselslag innehåller dessutom relativt höga halter av bland annat fosfor. Givan av fosfor vid stallgödselspridningen ska inte överskrida den maximalt tillåtna givan enligt gällande föreskrifter.

Med en regelbunden markkartering kan olika skiftens fosfor- och kaliumklasser

kontrolleras så att man på bästa sätt kan utnyttja den växtnäring som finns i stallgödseln

Övrigt

26. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas i god tid till tillsynsmyndigheten.

Motivering

Verksamheten berörs av IED, industriutsläppsdirektivet, vilket bland annat innebär att frågor om förorenad mark och nedläggning av verksamheten särskilt ska beaktas vid en tillståndsprövning. Risken för förorenad mark bedöms som liten. Verksamhetsutövaren bör dock meddela tillsynsmyndigheten om, och i så fall när, djurhållningen upphör på fastigheten.

Miljönämnden Östra Skaraborg

Yttrande från den 5 februari 2013

Nämnden har inget att erinra mot den planerade verksamheten på fastigheten. Dock bör följande beaktas:

1. Gödsel från pälsdjursuppfödningen bör nedbrukas inom 2 timmar
2. En plan för hur flugor ska bekämpas bör ingå i verksamhetens egenkontrollprogram
3. Efter slakt och före transport till destruktion, ska kadaver förvaras i täckta containrar.

Motiv och bedömning

Djurhållningen och därmed produktionen av gödsel kommer att minska på gården.

Miljöpåverkan från verksamheten på gården kommer antagligen att minska när produktionen läggs om till pälsdjursuppfödning. När det bedrevs kött-djursuppfödning producerades ca 2 500 m³ gödsel i stallet, att jämföra med de 400 m³ flytgödsel som kommer från pälsdjursuppfödningen.

Andra störningar, som lukt och flugor, är svårare att bedöma men med de nya inhysningssystemen och utformning av stallar för pälsdjursuppfödning, med täckta gödselbrunnar och gödselrännor etc, så är bedömningen den att det är relativt liten risk för störningar. Det är också långt till närmaste tätort och det är få som bor i närheten till stallarna eller spridningsarealen. Om flugproblem uppstår bör det dock finnas en beredskap för hur man ska agera. Föra att undvika luktstörningar vid gödselspridning, bör gödseln från pälsdjursuppfödningen nedbrukas så fort som möjligt. En tid på 2 timmar mellan spridning och nedbrukning bedöms inte som orimlig då det är relativt små mängder som ska spridas. Det är också viktigt att de inte spiller någon gödsel vid transport på väg.

Yttrande från den 13 juni 2013, över Länsstyrelsens yttrande

Miljönämnden anser att de föreslagna villkoren för verksamheten gör att verksamheten får en begränsad och acceptabel påverkan på miljön. Nämnden delar också länsstyrelsens uppfattning att lokaliseringalternativ 1 är att föredra. Det är en lämplig lokalisering varför det inte bör finnas något hinder för att ge tillstånd för verksamheten.

Motiv och bedömning

Miljönämnden delar länsstyrelsens bedömning att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig. Verksamhetens miljöpåverkan kommer också att minska i och med att köttdjursuppfödningen upphör.

Övriga

Ett stor antal mejl, 395 stycken, har dessutom kommit in efter kungörelse av ansökan. Huvuddelen av mejlen berör synpunkter på minkuppfödning, som inledningsvis ingick i tillståndsprövningen. Senare under processen drog sökanden tillbaka denna del ur prövningen. Nedan återges därför del av de synpunkter som har koppling till den miljöprövning som skett av slaktkycklingproduktionen. Nedanstående synpunkt angående bland annat dagvattenhantering får anses gälla även den nu prövade slaktkycklingproduktionen och återges därför nedan.

Camilla Bergvall, Djurens Rätts arbetsgrupp för pälsfrågor

(...) Enligt avsnitt 12.3 i Miljökonsekvensbeskrivningen kommer dagvatten från taktor och utlastningsplattorna. Ansökan nämner inter om det kan finnas några näringsämnen eller föroreningar i det vattnet. Detta behöver belysas ytterligare och om det finns föroreningar behöver påverkan från dem på nedströms liggande vattendrag och sjö adresseras. Om det skulle finnas risk för påverkan på recipient, så är det i så fall rimligt att kräva att det tas om hand t.ex. via en översilningsäng, en liten konstruerad våtmark eller liknande. Bara för att tidigare verksamheten utgjorts av starkt miljöpåverkande lantbruk, så ska inte slutsatsen följa att dagvatten som genereras inom området kan släppas till känsliga vattenområden, utan någon som helst rening. Det här rör sig därtill om en ansökan för en så pass omfattande verksamhet att högre krav ska kunna ställas på en ansökan än i normalfallet.

Ovanstående synpunkt har också kopierats och vidarebefordrats i ett antal senare inkomna mejl (aktbil 32, 49, 250, 254-255, 278, 373, 382).

Sökandens bemötande av yttranden

Bolaget (sökanden) har fått ta del av Länsstyrelsens och Miljönämnden Östra Skaraborgs yttranden, såväl som inskickade mejl i ärendet. Bolaget har senare, i en skrivelse till Miljöprövningsdelegationen, meddelat att ansökan om tillstånd inte längre ska omfatta minkuppfödning. Ansökan ska fortsättningsvis endast omfatta slaktkycklingproduktion. Bolaget har inte haft något att erinra mot avgivna yttranden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning (efter gjorda kompletteringar) uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Miljöprövningsdelegationen delar i allt väsentligt Länsstyrelsens och övriga remissinstansers bedömning av möjligheten att tillåta befintlig djurhållning inom fastigheten Lilla Solberga 1:5 i Hjo kommun och den valda lokaliseringens lämplighet, *se bilaga 1*. Verksamheten är förenlig med rådande kommunala planer och bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabel störning uppkommer för närboende eller på omgivande natur- och kulturmiljövärden. Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten uppfyller de krav som i miljöbalken ställs på en lämplig lokalisering och att tillstånd därmed ska medges.

Tillståndets omfattning

Tillståndet omfattar befintlig djurhållning om högst 90 000 platser för slaktkycklingar, vilket motsvarar 450 djurenheter. I den ursprungliga ansökan ingick även etablering av minkuppfödning. Delen om minkuppfödning har sökanden senare dragit tillbaka från ansökan och tillståndet omfattar enbart slaktkycklingproduktion.

Miljöprövningsdelegationen noterar att sökanden räknar med 2,5 % dödlighet för slaktkyckling. I de beräkningar av lagringskapacitet för stallgödsel och erforderlig spridningsareal som redovisas i MKB, utgörs underlaget av 90 000 djur per omgång. Begränsningen på högst 90 000 platser (högst antal djur per uppfödning somgång) ska därför gälla mot bakgrund av det underlag som lämnats i bolagets miljökonsekvensbeskrivning.

Villkor

Miljöprövningsdelegationen (MPD) konstaterar att bolagets tillbakadragande av den del i den ursprungliga ansökan som omfattade minkuppfödning, gjordes efter det att remissinstanserna yttrat sig i frågan. Därmed anser MPD att villkoren som tidigare föreslagits av Länsstyrelsen och Miljönämnden ses över och utvärderas inför föreliggande beslut. Hela eller delar av föreslagna villkor som uteslutande berörde minkuppfödning har därmed strukits. Miljöprövningsdelegationen delar i övrigt och i allt väsentligt Länsstyrelsens samt Miljönämnden Östra Skaraborgs bedömning gällande vilka

villkor som bör meddelas för verksamheten och skälen för dessa. MPD gör därmed följande ändringar och särskilda överväganden.

Villkor 2

Miljönämnden föreslår i sitt yttrande att en plan för hur flugor ska bekämpas bör ingå i verksamhetens egenkontrollprogram. Miljöprövningsdelegationen bedömer att då minkuppfödningen dragits tillbaka från ansökan är den tidigare av Länsstyrelsen föreslagna utformningen av villkor 2 tillräcklig.

Villkor 3

Då utmönstring av riktvärden har skett inom praxis, har Miljöprövningsdelegationen tagit bort sista stycket i villkor 3 jämfört med Länsstyrelsens förslag. Miljöprövningsdelegationen anser att verksamhetsutövaren kommer att kunna följa villkoret trots detta.

Villkor 6

Länsstyrelsens föreslagna villkor bygger på motsvarande villkor i det sedan tidigare gällande tillståndet. Villkorsförslaget omfattade dock även avloppsvatten från det foderkök som skulle inrättas för den då planerade minkuppfödningen. När minkuppfödningen inte längre ingår i det nu aktuella tillståndet ska dessa delar heller inte ingå i villkoret. Villkoret ska därför bara ta upp det vatten som används för tvätt av stallar.

Av Länsstyrelsen tidigare föreslaget villkor 8

Det föreslagna villkoret avsåg gödselvårdsanläggning för planerad minkuppfödning enbart. Villkorsförslaget utgår därför i sin helhet.

Villkor 11

Bolaget har yrkat på tillstånd att få sprida stallgödsel inför all höstsådd med en begränsning till den mängd kväve som respektive höstgröda kan ta upp under hösten. I MKB har bolaget dock redovisat att höstspredning enbart sker till höstoljeväxter. I nuvarande tillstånd för verksamheten, från 2004, finns följande villkor: *Under tiden 1 augusti – 30 november får spridning av stallgödsel endast ske inför sådd av höstoljeväxter alternativt till etablerad vall.* Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det inte framgår av ansökan att vall fortsättningsvis odlas då den tidigare nötköttsproduktionen upphört. I den nu aktuella prövningen ingår endast fastgödsel från slaktkycklingproduktion. Enligt Jordbruksverkets informationsskrift *Riktlinjer för gödsling och kalkning 2014*, är rekommendationen att fjäderfägödsel inte bör spridas annat än på våren i måttliga givor. Orsaken är att fjäderfägödsel har betydligt högre koncentration av exempelvis kväve och fosfor än gödsel från nöt och svin och därmed ökar också riskerna för växtnäringens förluster vid spridning på hösten. Oljeväxter har bättre förmåga att ta upp växtnäring på hösten än exempelvis stråsäd. Spridning inför höstsådd av oljeväxter kan därför medges som tidigare.

Fastigheten ingår också i det så kallade känsligt område, vilket definierats i Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2004:62), vilket innebär att spridning av gödselmedel inte är tillåten under tiden 1 november – 28 februari.

Miljöprövningsdelegationen finner det därför skäligt att villkoret för höst-spridning begränsas till inför sådd av oljeväxter samt att tillgänglig tid minskas med en månad, jämfört med villkor i gällande tillstånd, i enlighet med gällande föreskrifter.

Villkor 13

Miljönämnden föreslog i sitt yttrande att gödsel från minkuppfödningen bör brukas ned inom två timmar efter spridning. Då minkuppfödningen tagits bort ur ansökan bedömer Miljöprövningsdelegationen att det tidigare föreslagna villkoret på nedbrukning inom 4 timmar kan kvarstå som krav.

Villkor 17

Miljöprövningsdelegationen anser att de av Länsstyrelsen föreslagna villkoren 17-19 kan ersättas av fastställt villkor 17. Villkoret är utformat för att omfatta alla förekommande avfall och kemiska produkter i verksamheten och har formulerats för att kunna användas inom olika verksamheter.

Villkor 20

Miljöprövningsdelegationen finner att Miljönämndens förslag på villkor är motiverat, trots att minkuppfödningen dragits tillbaka från ansökan. Enligt uppgifter i MKB beräknas mängden kadaver i slaktkycklingproduktionen uppgå till 3 ton per år. Kadaver ska brännas i egen fastbränsleanläggning, godkänd av Jordbruksverket.

Industriutsläppsförordningen

Enligt nu gällande 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken ska en tillstånds-ansökan för en IED-anläggning innehålla en statusrapport när detta krävs enligt bestämmelserna i industriutsläppsförordningen.

Eftersom verksamheten påbörjats före den 18 juni 2013 och omfattas av tillstånd samt att denna ansökan kom in före den 7 januari 2014 behöver inte någon statusrapport ingå i ansökan, enligt övergångsbestämmelserna i industriutsläppsförordningen.

Tidigare gällande tillstånd

Sökanden har inte framställt yrkanden om att tidigare meddelade tillstånd ska återkallas. Det äldre tillståndet delas också av ytterligare en verksamhetsutövare. Miljöprövningsdelegationen beslutar därför inte nu om att tidigare tillstånd ska återkallas. Det får dock anses vara gällande praxis att äldre beslut upphör att gälla när ett nyare tillstånd för samma verksamhet vunnit laga kraft och tagits i anspråk.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis att verksamheten, om föreskrivna villkor iakttas, går att förena med målen för miljöbalken och de allmänna hänsynsreglerna samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd ska därför lämnas för verksamheten.

Information

Tillståndet får tas i anspråk när beslutet har vunnit laga kraft.

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iakttä vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Miljöprövningsdelegationens prövning av verksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken och omfattar inte åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sprängning, grävning eller vatten- och rörläggning inom vattenområden är exempel på åtgärder som är vattenverksamhet. Detta tillstånd omfattar heller inte prövning enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Ändrade ägarförhållanden ska, enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), snarast möjligt meddelas tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet har ansvar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta framgår av 10 kap. miljöbalken.

Särskilt hänvisas till 12 kap. miljöbalken om miljöhänsyn i jordbruket samt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket.

Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, med senare ändringar, ska beaktas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, *se bilaga 2*.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har deltagit Martin Jansson, ordförande och

Margareta Hernebring, miljöszakunnig. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, miljöskydds-enheten.

Martin Jansson

Margareta Hernebring

Bilagor:

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Hur man överklagar till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

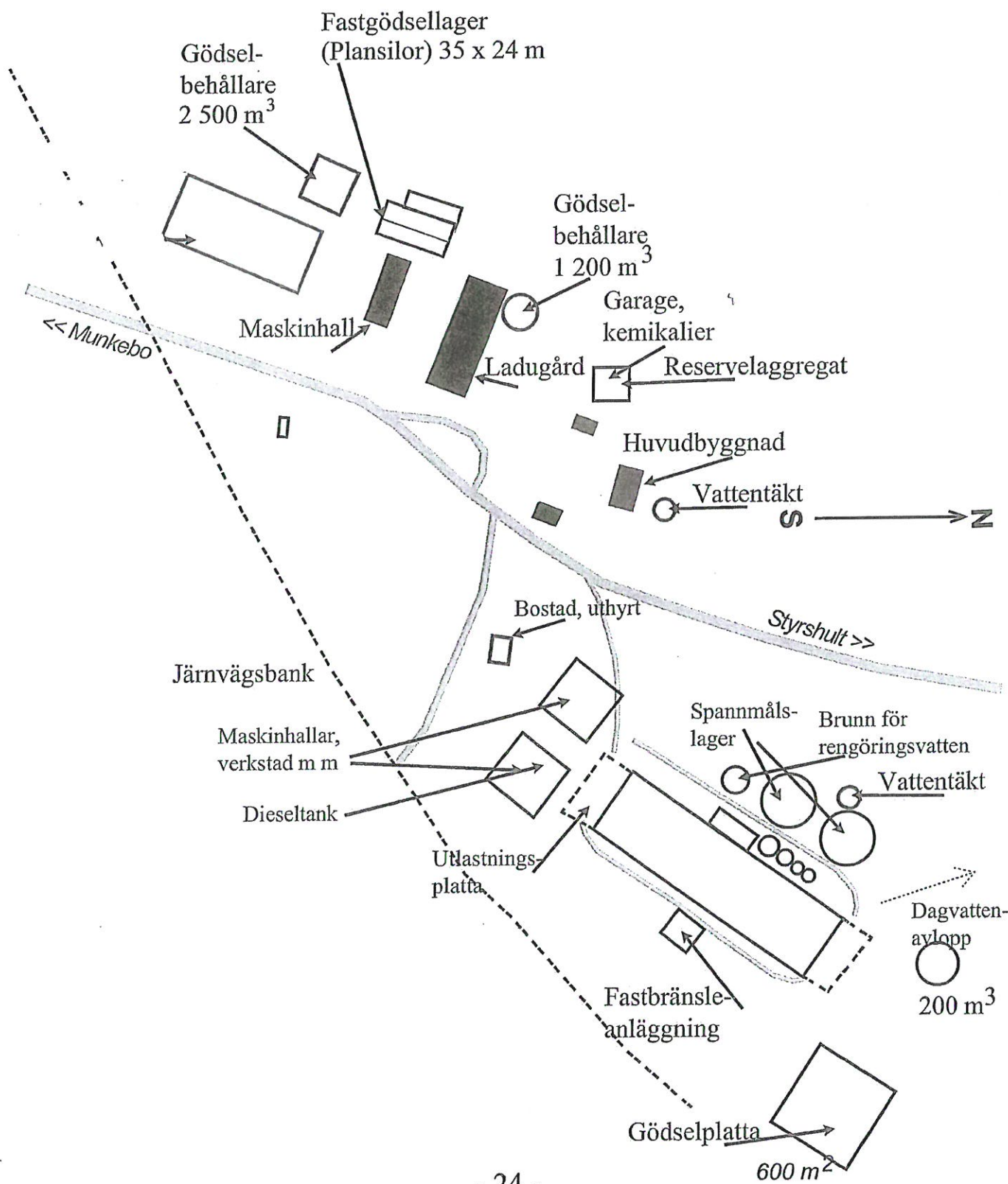
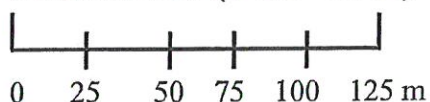
Sändlista:

✓ Naturvårdsverket
✓ Jordbruksverket
Havs- och Vattenmyndigheten
Miljönämnden Östra Skaraborg
Kommunkansliet i Hjo kommun
Övriga remissinstanser
Camilla Bergvall, Djurens Rätts arbetsgrupp för pälsfrågor, Juryvägen 3,
226 57 Lund
Irja Forsman, Centralvägen 34, 544 93 Hjo
Gabrielle Erki, Björkvägen 24 D, 541 36 Skövde
Christine Carrick, Villagatan 16, 544 32 Hjo
Åsa Rehndell, Lantvärnsgatan 1 B, 414 51 Göteborg
Christina Östberg, Tunaholmsvägen 17, 542 32 Mariestad
Cecilia Esbjörnsson, Flogstavägen 32 A, lgh 1202, 752 73 Uppsala
Anna Meyerderks, Karl Smeds Väg 14, 546 73 Forsvik
Anna Persson, Centralgatan 9, 360 51 Hovmantorp
Käthy Johansson, Centralgatan 9, 360 51 Hovmantorp
Evelina Pilkvist, Hasslösaskolan 2 C, lgh 1001, 531 91 Vinniga
Minna de Verdier, Vintrosagatan 58, 124 74 Bandhagen
Isabelle Midy, Eskadervägen 26, lgh 1103, 183 54 Täby
Annalena Levin, Höga 513, 461 93 Västra Tunhem
MPD (Martin Jansson, Margareta Hernebring och Rättsenheten, Göteborg)
Expeditionen
Akten
Deltagande i Länsstyrelsens yttrande
Elisabeth Lindqvist

Situationsplan för gårdscentrum Lilla Solberga

Bilaga 1.

Skala 1:2 500 (1 cm = 25 m)

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län har den 15 maj 2014 med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) förordnat att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Post- och Inrikes Tidningar samt ortstidningarna Skaraborgs Allehanda SLA, Hjo Tidning samt Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, (adressen framgår av beslutet) och hos kommunkansliet i berörd kommun.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen **senast den 19 juni 2014.**

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, personnummer/ organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt
- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.

